

15.09.2025

Dnro 1702/03.04.04.04.10/2024

Asia Kunnallisasiaa koskeva valitus

Valittaja Keski-Suomen hyvinvointialue

Päätös, josta valitetaan

Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymävaltuusto 17.6.2022 § 9

Kuntayhtymävaltuusto on päättänyt kuntayhtymän peruspääoman alentamisesta 24 miljoonalla eurolla 23 956 215,17 euroon.

Asian aiempi käsittely

Keski-Suomen hyvinvointialue on vaatinut korkeimmalta hallinto-oikeudelta kuntayhtymävaltuuston päätöksen purkua. Korkein hallinto-oikeus ei ole 19.6.2024 antamallaan päätöksellä taltionumero 1861 tutkinut hakemusta, koska valituksen tekemiselle säädetty määräaika ei ollut tiedoksiannon laiminlyömisestä alkanut hyvinvointialueen osalta kulua eikä purettavaksi haetun päätöksen voitu katsoa tulleen muutoinkaan ajan kulumisen tai muullakaan perusteella hyvinvointialueeseen nähden lainvoimaiseksi.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Hyvinvointialue on vaatinut kuntayhtymävaltuuston päätöksen kumoamista.

Viitasaaren kaupungin talous- ja tietohallintojohtajalla ei ole ollut kelpoisuutta antaa tiedoksi lakaneen kuntayhtymävaltuuston päätöstä.

Päätöstä ei ole valmisteltu pyytämällä hyvinvointialueen kantaa tai suostumusta asiaan, eikä päätöstä ole annettu hyvinvointialueelle tiedoksi. Kuntayhtymävaltuustolla ei ole ollut enää 17.6.2022 toimivaltaa tehdä päätöstä kuntayhtymän peruspääoman alentamisesta. Kuntayhtymävaltuuston päätös sisältää luonteeltaan merkittäviä hyvinvointialuetta sitovia vaikutuksia. Kyse ei ole ollut kiireellisestä asiasta, eikä hyvinvointialue ole antanut päätökselle missään vaiheessa suostumustaan. Kuntayhtymän alijäämän on

tullut olla katettuna ennen kuntayhtymän siirtämistä hyvinvointialueelle, mutta tämän velvoitteen on voinut täyttää vain lainsäädännön sallimilla keinoilla. Kuntalain 110 §:n esitöissä ja kirjanpitolautakunnan hyvinvointi- ja kuntajaoston lausunnossa 127/2022 todetun perusteella alijäämää ei ole voitu kattaa peruspääomaa alentamalla.

Lausunnot ja selitykset

Hankasalmen, Joutsan, Kannonkosken, Kinnulan, Konneveden, Kyyjärven, Laukaan, Luhangan, Multian, Muuramen, Petäjäveden, Pihtiputaan ja Uuraisten kunnat sekä Jyväskylän, Keuruun, Saarijärven, Viitasaaren ja Äänekosken kaupungit ovat antaneet selitykset, joissa on vaadittu hyvinvointialueen vaatimusten hylkäämistä.

Selityksissä on muun muassa valituksenalaisen päätöksen perusteluihin viitaten todettu, että päätöksellä ei ole katsottu olleen merkittäviä hyvinvointialuetta sitovia vaikutuksia. Kuntayhtymän vuoden 2022 talousarvio ja siinä todettu peruspääoman alentaminen ovat sisältyneet voimaannpanolaissa tarkoitettuun kuntayhtymän hyvinvointialueelle antamaan selvitykseen. Kuntayhtymävaltuustolla on ollut päätöksentekonsa ajoitukseen asianmukaiset perusteet, koska päätöksentekoa ei ole asian kiireellisyyden vuoksi voinut lykätä myöhempään ajankohtaan.

Jyväskylän kaupungin selityksessä on muun ohella todettu, että hyvinvointialueella on ollut vähintäänkin vastuuvastuun valmistelijoidensa kautta tieto valituksenalaisesta päätöksestä ja sen valmistelusta sekä sairaanhoitopiirin talousarviosta 2022 ja toimintasuunnitelmasta, josta peruspääoman alentaminen on käynyt ilmi. Voimaannpanolaissa ei ole säädetty suostumuksen muodosta tai siitä, kuka suostumuksen voi hyvinvointialueen puolesta antaa. Kaupungin käsityksen mukaan näissä olosuhteissa voidaan katsoa, että päätökselle on ollut hyvinvointialueen suostumus.

Karstulan, Kivijärven ja Toivakan kunnille on varattu tilaisuus antaa selityksensä. Selityksiä ei ole annettu.

Keski-Suomen hyvinvointialue on antanut selityksen.

Muut merkinnät

Hallinto-oikeus on tänään antamallaan päätöksellä ratkaissut Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän jäseninä olleiden kuntien ja kaupunkien valitukset Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuuston päätöksestä 13.6.2023 50 §, jolla aluevaltuusto päätti hyväksyä Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tilinpäätöksen vuodelta 2022.

Hallinto-oikeuden ratkaisu ja perustelut

Hallinto-oikeus kumoaa Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymävaltuuston päätöksen.

Hallinto-oikeus hylkää Keski-Suomen hyvinvointialueen oikeudenkäyntikuluvaatimuksen.

Perustelut

Kuntayhtymävaltuuston päätöksen lainmukaisuus

Voimaanpanolain säännökset esitöineen

Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaanpanosta annetun lain (voimaanpanolaki) 20 §:n mukaan sairaanhoitopiirien kuntayhtymät ovat siirtyneet varoineen ja velkoineen sekä sitoumuksineen hyvinvointialueille 1 päivänä tammikuuta 2023. Kuntayhtymän varat, velat ja sitoumukset liitetään siihen hyvinvointialueeseen, jonka alueeseen kuntayhtymän jäsenkunnat kuuluvat.

Voimaanpanolain 21 §:n mukaan sairaanhoitopiirien on tullut viimeistään 28.2.2022 tehdä hyvinvointialueelle selvitys kuntayhtymän omaisuudesta, hyvinvointialueen vastuulle siirtyvistä veloista ja muista sitoumuksista, vastuista ja sopimuksista sekä sellaisista olennaisissa omaisuuserissä, sopimuksissa ja vastuissa tapahtuneista ja tiedossa olevista muutoksista sekä toiminnallisista ja taloudellisista riskeistä, jotka eivät ilmene viimeisimmästä tilinpäätöksestä tai konsernitilinpäätöksestä.

Voimaanpanolain 33 §:n mukaan sairaanhoitopiirien kuntayhtymien on katettava kuntayhtymän taseeseen kertynyt alijäämä kuntalain säännösten mukaisesti ennen kuntayhtymän siirtämistä hyvinvointialueelle.

Voimaanpanolain 39 §:n 1 momentin mukaan 20 §:ssä tarkoitetun kuntayhtymän viranomaisen ei voi 21 §:ssä tarkoitetun selvityksen antamisen jälkeen päättää asioista, joilla olisi merkittäviä hyvinvointialuetta sitovia vaikutuksia, paitsi jos päätöksentekoa ei voida asian kiireellisyyden vuoksi lykätä tai jos hyvinvointialue antaa päätökselle suostumuksen.

Viimeksi mainittua lainkohtaa koskevien hallituksen esityksen (HE 241/2020 vp) yksityiskohtaisten perustelujen mukaan säännöksen tarkoituksena olisi turvata kuntayhtymien onnistunut siirtäminen hyvinvointialueille sekä estää vaikutuksiltaan pitkäaikaisten ja taloudelliselta merkitykseltään suurten, hyvinvointialuetta sitovien päätösten tekeminen ilman hyvinvointialueen myötävaikutusta. Säännös rajoittaisi siirrettävän kuntayhtymän viranomaisen toimivaltaa sellaisissa luonteeltaan periaatteellisissa, uusissa tai laajakantoisissa asioissa, joista päättämisen olisi katsottava kuuluvan hyvinvointialueelle. Tällaisina voitaisiin pitää esimerkiksi päätöksiä, joilla on pitkäaikaisia vaikutuksia hyvinvointialueen talouteen. Kuntayhtymän viranomaisilla olisi edelleen oikeus tehdä tarvittavia tavanomaisia

täytäntöönpanoluonteisia päätöksiä ja huolehtia muutoinkin kuntayhtymän hallintoon kuuluvista tehtävistä hyvinvointialueelle siirtämiseen saakka.

Asiaan liittyvät muut säännökset esitöineen

Valituksenalaista päätöstä tehdessä voimassa olleen erikoissairaanhoidolain (1062/1989) 3 §:n 1 momentin mukaan kunnan on huolehdittava siitä, että sen asukas tai muu pykälän 1 tai 2 momentissa tarkoitettu henkilö saa tarpeellisen erikoissairaanhoidon terveydenhuoltolain mukaisesti. Tämän velvoitteen mukaisen erikoissairaanhoidon järjestämiseksi kunnan on kuuluttava johonkin sairaanhoitopiiriin kuntayhtymään.

Kuntalain 110 §:n 3 momentin mukaan kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Saman pykälän 6 momentin mukaan edellä 3 momentissa säädettyä alijäämän kattamisvelvollisuutta sovelletaan myös kuntayhtymiin.

Kuntalain 110 §:n 3 momentin muuttamista koskevissa hallituksen esityksen (HE 242/2020 vp) yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan seuraavaa:

”Pykälässä tarkoitettun talouden tasapainottamisen tai alijäämän kattamisen keinojen tulee olla ensisijaisesti reaalityalouden keinoja eli tulojen lisäyksiä tai menojen vähennyksiä. Tällaisena keinona ei voida pitää kunnan taseen peruspääoman alentamista alijäämän kattamiseksi, joka merkitsisi kertyneen nettovarallisuuden käyttöä palvelujen rahoittamiseen. Kirjanpidon toimenpiteenä peruspääoman alentaminen tase-erien välisenä siirtona on sallittu vain poikkeustapauksessa. Peruspääoman alentaminen olisi mahdollista silloin, kun kunnan palvelutoiminta supistuu pysyvästi ja tämän vuoksi pitkäaikaisen rahoituksen tarve vähenee. Peruspääoman alentaminen olisi mahdollista esimerkiksi, jos lailla muutetaan kuntien tehtäviä ja jos muutos vaikuttaa kunnan omaisuuteen ja rahoituksen tarpeeseen. Peruspääoman alentamisen soveltamista on tulkittava suppeasti.”

Kuntalain 8 §:n 4 momentin mukaan kunta vastaa tehtäviensä rahoituksesta, vaikka järjestämisvastuu on siirretty kuntayhtymälle. Kuntalain 117 §:n mukaan kuntayhtymän sellaisten menojen rahoituksesta, joita ei muuten saada katetuiksi, vastaavat jäsenkunnat siten kuin kuntien välisestä vastuunjaosta on perussopimuksessa sovittu.

Asiassa saatu selvitys

Keski-Suomen sairaanhoitopiiriin kuntayhtymävaltuusto on 17.6.2022 (§ 9) päättänyt kuntayhtymähallituksen esityksestä kuntayhtymän peruspääoman alentamisesta 24 miljoonalla eurolla 23 956 215,17 euroon.

Kuntayhtymähallituksen esityksen perusteluissa on viitattu Suomen Kuntaliiton kuntalain talouden tasapainottamista koskevasta säätelystä 24.11.2016 antamaan soveltamisohjeeseen. Soveltamisohjeen mukaan yksi peruste peruspääoman alentamiselle voi syntyä silloin, kun

korvausinvestointien keskimääräinen taso jää pysyvästi suunnitelmapoistoja olennaisesti alhaisemmaksi. Esityksen perusteluissa on todettu kuntayhtymän korvausinvestointien tason olevan poistoihin nähden huomattavan alhainen ja tuotu myös esille, että hyvinvointialueen tulevassa rahoitusmallissa poistojen taso ei määritä saatavan tulorahoituksen tasoa eikä sairaanhoitopiiristä siirtyvällä peruspääomalla ole merkitystä hyvinvointialueen maksuvalmiuteen.

Valituksenalaisen päätöksen liitteenä olevassa perustelumuistiossa on perusteltu peruspääoman alentamista lisäksi sillä, että hyvinvointialueen peruspääomalle ei voida asettaa perustellusti vähimmäismäärää eikä sen alentamisella ole siten hyvinvointialueen tai valtion taloutta heikentävää vaikutusta. Muistiossa on katsottu, etteivät kirjanpitolautakunnan kuntajaoston 22.3.2022 antamassa lausunnossa numero 127 esitetyt kannanotot koske Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymässä suunniteltua peruspääoman alentamista, koska lausuntoa pyytänyt kuntayhtymä oli perustellut peruspääoman alentamista eri perusteilla kuin Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä eikä peruspääoman alentaminen alijäämien kattamiseksi merkitsisi tässä tapauksessa sitä, että kunnat eivät vastaisi niiden järjestämisvastuun aikana syntyneistä kuntayhtymän menoista. Kun alijäämien kattamista koskeva aikataulu muuttui hyvinvointialuelainsäädännön vuoksi, alijäämän syntyyn merkittävästi vaikuttaneen sairaalainvestoinnin vuosien 2021 ja 2022 pääomakulut ja uuden sairaalan käyttöönoton ja toiminnan käynnistymisen kertaluonteiset menot kohdistuvat kuntayhtymän jäsenkunnille, mutta hyödyt koituvat pääasiassa hyvinvointialueelle.

Perustelumuistiossa on todettu Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tulkitsevan, että alijäämän kattaminen peruspääomaa alentamalla on tässä muuttuneessa tilanteessa mahdollista kirjanpito-ohjeet ja 1.7.2021 voimaan tullut lainsäädäntö huomioon ottaen. Muistiossa on todettu esitetyn peruspääoman alennuksen määrän vastaavan keskimääräisten poistojen ja keskimääräisten, alentuneiden korvausinvestointien erotusta lähivuosina.

Oikeudellinen arviointi

Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä on siirtynyt voimaannapolain mukaisesti varoineen ja velkoineen Keski-Suomen hyvinvointialueelle. Voimaannapolain mukaisesti sairaanhoitopiirin on tullut tehdä viimeistään 28.2.2022 hyvinvointialueelle selvitys muun muassa kuntayhtymän omaisuudesta ja hyvinvointialueen vastuulle siirtyvistä veloista ja olennaisista omaisuuserissä tapahtuneista ja tiedossa olevista muutoksista. Selvityksen antamisen jälkeen kuntayhtymä ei ole voinut päättää asioista, joilla on merkittäviä hyvinvointialuetta sitovia vaikutuksia, paitsi jos päätöksentekoa ei ole voinut asian kiireellisyys vuoksi lykätä tai jos hyvinvointialue on antanut päätökselle suostumuksen. Lain esitöiden mukaan tuollaisia vaikutuksia voidaan katsoa olevan esimerkiksi päätöksillä, joilla on pitkäaikaisia vaikutuksia hyvinvointialueen talouteen.

Kuntayhtymävaltuusto on valituksenalaisella päätöksellään alentanut kuntayhtymän peruspääomaa 24 miljoonalla eurolla ja päättänyt käyttää

mainitun määrän kuntayhtymän taseeseen kertyneen alijäämän kattamiseen. Jos peruspääomaa ei olisi alennettu, on ilmeistä, että kuntayhtymän jäsenkunnat olisivat joutuneet vastaamaan sen kattamisesta kuntalain 117 §:n nojalla, kun alijäämää ei ole voimaannpanolain 33 §:ssä alijäämän kattamiselle säädetyn määrärajan vuoksi voitu enää kattaa kuntalain 110 §:n 3 momentissa tarkoitetulla tavalla tulevien vuosien kuluessa. Kuntayhtymän pitkäaikaisen pääomarahoituksen määrän merkittävällä alentamisella voidaan perustellusti arvioida olevan pitkäaikaisia vaikutuksia hyvinvointialueen talouteen.

Hyvinvointialueen ei voida kuntayhtymän jäsenkuntien esittämillä perusteilla katsoa antaneen suostumustaan peruspääoman alentamiselle. Hyvinvointialueesta annetun lain 43 §:n 1 momentin 3 kohta huomioon ottaen suostumuksen antamisesta päättäminen olisi kuulunut aluehallitukselle tai hyvinvointialueen hallintosäännössä osoitetulle muulle viranomaiselle. Asiassa ei ole ilmennyt, että hyvinvointialueen toimivaltainen viranomainen olisi päättänyt suostumuksen antamisesta. Aluevaltuuston ei myöskään voida katsoa antaneen peruspääoman alentamiseen suostumusta voimaannpanolain 28 §:n nojalla tekemällään päätöksellä, koska päätöksellä on mainitun lainkohdan mukaisesti päätetty vain voimaannpanolain 22–25 §:ssä tarkoitettujen irtaimen omaisuuden, lomapalkkavelan, sopimusten ja vastuiden siirtymistä hyvinvointialueelle ja hyvinvointialueen vastuulle. Kuntayhtymä on siten voinut päättää edellä mainitusta peruspääoman alentamisesta vain, jos katsotaan, ettei päätöksentekoa ole asian kiireellisyyden vuoksi voitu lykätä.

Kuntayhtymän taseeseen kertynyt alijäämä on voimaannpanolain mukaan tullut kattaa ennen kuntayhtymän siirtämistä hyvinvointialueelle. Asiaa ei ole kuitenkaan pidettävä yksin tällä perusteella kiireellisenä. Alijäämää ei ole ollut välttämätöntä kattaa juuri peruspääomaa alentamalla. Asian kiireellisyyttä arvioitaessa on otettava huomioon, että siirrettävän kuntayhtymän viranomaisen toimivallan rajoittamista koskevan sääntelyn tarkoituksena on estää vaikutuksiltaan pitkäaikaisten ja taloudelliselta merkitykseltään suurten, hyvinvointialuetta sitovien päätösten tekeminen ilman hyvinvointialueen myötävaikutusta. Tähän nähden on perusteltua arvioida asian kiireellisyyttä hyvinvointialueelle siirtyvien tehtävien järjestämisen kannalta. Asiaa on pidettävä kiireellisenä lähinnä silloin, kun hyvinvointialueen kantaa asiaan ei ole mahdollista hankkia päätöksentekoon käytettävissä olevassa ajassa tai päätös on välttämätöntä tehdä hyvinvointialueen kannasta riippumatta. Tällaisesta kiireellisyydestä ei voida katsoa olevan kysymys silloin, kun kuntayhtymällä ei ole voimaannpanolain muiden säännösten mukaan oikeutta tehdä kyseessä olevan sisältöistä päätöstä tai kun hyvinvointialueelle siirtyvien tehtävien asianmukainen hoitaminen ei edellytä kiireellistä päätöksentekoa. Voimaannpanolain säännösten tarkoituksen vastaista olisi, jos kuntayhtymän viranomaisen voitaisiin katsoa voivan päättää ilman hyvinvointialueen suostumusta toimenpiteistä, joilla heikennetään kuntayhtymän onnistunutta siirtymistä hyvinvointialueelle turvaavien säännösten tehokasta vaikutusta.

Voimaannpanolain 33 §:ssä edellytetään kuntayhtymän kattavan taseeseensa kertyneen alijäämän kuntalain säännösten mukaisesti ennen kuntayhtymän siirtämistä hyvinvointialueelle. Kuntalain esitöiden mukaan kuntalain 110 §:ssä tarkoitetun alijäämän kattamisen keinojen tulee olla ensisijaisesti

reaalitalouden keinoja eli tulojen lisäyksiä tai menojen vähennyksiä eikä tällaisena keinona voida pitää kunnan taseen peruspääoman alentamista alijäämän kattamiseksi, joka merkitsisi kertyneen nettovarallisuuden käyttöä palvelujen rahoittamiseen. Esillä olevassa tapauksessa ei ole kysymys sellaisesta poikkeuksellista tilanteesta, jossa peruspääoman alentamista taseerien välisenä siirtona on kuntalain esitöissä pidetty sallittuna. Kuntayhtymän toiminnan lakattua sen tehtävät ovat siirtyneet kokonaisuudessaan hyvinvointialueelle, eikä järjestämisvastuun siirtyminen hyvinvointialueelle ole siten lähtökohtaisesti vaikuttanut palvelutoiminnassa käytettävän omaisuuden eikä rahoituksen tarpeeseen. Lainsäätäjän tarkoituksena on ollut, että kuntayhtymän jäsenkunnat vastaavat kuntalain 117 §:n mukaisesti sellaisen taseeseen kertyneen alijäämän kattamisesta, jota ei voida alijäämän kattamiselle voimaannpanolaissa säädetyn määräajan vuoksi enää kattaa kuntalain 110 §:n 3 momentissa tarkoitettulla tavalla tulevien vuosien kuluessa. Tähän jäsenkuntien vastuuseen on nimenomaisesti viitattu edellä mainitun voimaannpanolain 33 §:n esitöissä. Näissä oloissa alijäämän kattamista peruspääomaa alentamalla on pidettävä kuntayhtymän varojen siirtymistä ja alijäämän kattamista koskevien voimaannpanolain 20 ja 33 §:n säännösten tarkoituksen vastaisena.

Valituksenalaisella päätöksellä hyväksyttyä kuntayhtymän peruspääoman alentamista ei edellä mainituista syistä voida pitää sellaisena asiana, josta kuntayhtymä on voinut voimaannpanolain 39 §:n 1 momentin estämättä päättää ilman hyvinvointialueen suostumusta. Valituksenalaisen päätöksen valmisteluaineistossa ja kuntayhtymän jäsenkuntien selityksissä esitetyt näkökohdat eivät anna aihetta arvioida asiaa toisin, kun otetaan huomioon, mitä edellä on lausuttu voimaannpanolain säännösten tarkoituksesta. Kuntayhtymävaltuusto on siten ylittänyt toimivaltansa, ja sen päätös on tämän vuoksi lainvastaisena kumottava.

Oikeudenkäyntikulut

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 95 §:n 1 momentin mukaan oikeudenkäynnin osapuoli on velvollinen korvaamaan toisen osapuolen oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osaksi, jos erityisesti asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen on kohtuutonta, että tämä joutuu itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan. Pykälän 2 momentin mukaan korvausvelvollisuuden kohtuullisuutta arvioitaessa voidaan lisäksi ottaa huomioon asian oikeudellinen epäselvyys, osapuolten toiminta ja asian merkitys asianosaiselle.

Keski-Suomen hyvinvointialueen valitus on hyväksytty. Kun otetaan huomioon asian laatu ja oikeudellinen epäselvyys, ei ole kuitenkaan kohtuutonta, että hyvinvointialue vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan. Vaatimus oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta hylätään.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Laki sosiaali- ja terveydenhuoltoon ja pelastustoimeen koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulosta 39 § 2 mom.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (kunnallisvalitus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Esittelijä Tuomas Mustalahti

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Jussi-Pekka Lajunen, Mika Paavilainen ja Kaija Laitanen.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös	Keski-Suomen hyvinvointialueen aluehallitus, jonka on hyvinvointialueesta annetun lain 113 §:n 1 momentin ja kuntalain 142 §:n mukaisesti ilmoitettava päätöksestä sähköpostitse
Oikeudenkäyntimaksu	maksutta
Jäljennös maksutta	Hankasalmen kunnanhallitus sähköpostitse Joutsan kunnanhallitus sähköpostitse Jyväskylän kaupunginhallitus sähköpostitse Kannonkosken kunnanhallitus sähköpostitse Karstulan kunnanhallitus sähköpostitse Keuruun kaupunginhallitus sähköpostitse Kinnulan kunnanhallitus sähköpostitse Kivijärven kunnanhallitus sähköpostitse Konneveden kunnanhallitus sähköpostitse Kyyjärven kunnanhallitus sähköpostitse Laukaan kunnanhallitus sähköpostitse Luhangan kunnanhallitus sähköpostitse Multian kunnanhallitus sähköpostitse

Muuramen kunnanhallitus
sähköpostitse

Petäjäveden kunnanhallitus
sähköpostitse

Pihtiputaan kunnanhallitus
sähköpostitse

Saarijärven kaupunginhallitus
sähköpostitse

Toivakan kunnanhallitus
sähköpostitse

Uuraisten kunnanhallitus
sähköpostitse

Viitasaaren kaupunginhallitus
sähköpostitse

Äänekosken kaupunginhallitus
sähköpostitse

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden yhteystiedot

Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 HÄMEENLINNA
Käyntiosoite: Arvi Kariston katu 5, 13100 HÄMEENLINNA
Puhelinnumero: 029 56 42210
Faksi: 029 56 42269
Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi
Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Puhelujen hintatiedot: 029 56 –alkuisiin numeroihin soittaessa
puheluista peritään vain soittajan oman operaattorin sopimuksen mukainen
paikallisverkko- tai matkapuhelinmaksu.

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://tuomioistuimet.fi/hallintooikeudet/hameenlinnanhallinto-oikeus/fi/>

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valitusaika luetaan siitä, kun ilmoitus päätöksestä on julkaistu kunnan tai kuntayhtymän yleisessä tietoverkossa.

Jos päätös on annettu asianosaiselle erikseen tiedoksi, valitusaika luetaan kuitenkin tiedoksisaannista. Vastaanottajan katsotaan saaneen tiedon kirjeitse tavallisena tiedoksiantona lähetetystä päätöksestä seitsemäntenä päivänä päätöksen lähettämisestä, jollei vastaanottaja näytä tiedoksisaannin tapahtuneen tätä myöhemmin. Viranomaisen tietoon asiakirjan katsotaan kuitenkin tulleen kirjeen saapumispäivänä. Päätös on lähetetty päätöksen antopäivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta.

Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jona päätös on vastaanotettu. Tiedoksisaantipäivän osoittaa vastaanottotodistus, saantitodistus tai tiedoksiantotodistus. Sijaistiedoksiannossa tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen kolmantena päivänä sijaistiedoksiantoa koskevan tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantotapaa vastaanottajan katsotaan saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä (sähköpostitse tai sähköisen asiointipalvelun kautta), jollei muuta näytetä. Päätös on lähetetty päätöksen antopäivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Sähköisen asiointipalvelun kautta todisteellisesti tiedoksi saadun päätöksen tiedoksisaantipäivä on päätöksen noutamispäivä asiointipalvelusta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot ja aukioloaika:

Postiosoite: Korkein hallinto-oikeus
PL 180, 00131 Helsinki

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Käyntiosoite: Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki

Puhelin: 029 56 40200

Faksi: 029 56 40382

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/>

Aukioloaika: arkipäivisin klo 8.00 – 16.15